

ZN-visie

Verduurzaming

zorgsector

ZN-visie Verduurzaming zorgsector

Met dank aan

ZN-bureau: Bianca Kijl, Mathijs Romme

ZN-Werkgroep Verduurzaming Zorgsector: Bert Geertsma, Britt Huijbregts, Anne de Graaf, Barbara Grootjen, Ingrid van Kessel, Jehtro Nooitmeer, Marit Roks, Stijn Savenije, Jolanda Schreuder, Rob Tips, Pim Valks, Erik Vlaminckx, Esther Verbruggen, Anouk van Weele, Esther Willems

7 november 2022 | Zorgverzekeraars Nederland

Inhoudsopgave

1	Inleiding en afbakening	3
1.1	<i>Waarom is de verduurzaming van de zorgsector belangrijk?</i>	3
1.2	<i>Waarom een ZN-visie op de rol van zorgkantoren en zorgverzekeraars bij de verduurzaming van de zorgsector?</i>	3
1.3	<i>Verduurzamen de zorgkantoren en zorgverzekeraars zichzelf ook?</i>	4
1.4	<i>Afbakening van de scope en begripsverheldering</i>	5
2	Visie op de rol van zorgkantoren en zorgverzekeraars bij de verduurzaming van de zorgsector	6
2.1	<i>Probleemstelling</i>	6
2.2	<i>Ambitie</i>	7
2.3	<i>Uitgangspunten</i>	7
2.4	<i>Aanpak</i>	9
2.5	<i>Invulling van de rol van zorgverzekeraars</i>	10
3	Aanzet tot acties	12

1 Inleiding en afbakening

“De klimaatcrisis is de grootste bedreiging voor de volksgezondheid van deze eeuw” – WHO / The Lancet

1.1 Waarom is de verduurzaming van de zorgsector belangrijk?

Het verkleinen van de impact van de zorgsector op klimaat, milieu en leefomgeving is goed voor de gezondheid van onze verzekerden, én is nodig om te voldoen aan de doelen van de Nederlandse Klimaatwet. De *duurzaamheid* van zorg is in het Kader Passende Zorg¹ een van de drie centrale maatschappelijke opgaven, naast het verbeteren van de *mensgerichtheid* van de zorg en de financiële, personele en maatschappelijke *houdbaarheid*. De noodzaak en de morele plicht om de zorgsector te verduurzamen is onlangs door een brede vertegenwoordiging van zorgaanbieders, professionele beroepsorganisaties in de zorg en vele overige betrokken organisaties en instanties vastgelegd in de Green Deal Duurzame Zorg 3.0² en in het Integraal Zorgakkoord ‘Samen werken aan goede zorg’³, in lijn met de principes voor Passende Zorg.

Voor zorgkantoren en zorgverzekeraars is het verduurzamen van de zorg noodzaak om ook in de toekomst te kunnen blijven voldoen aan hun zorgplicht voor verzekerden. De wettelijke zorgplicht verlangt van zorgkantoren en zorgverzekeraars dat zij bewerkstelligen dat tijdig passende zorg wordt geleverd aan hun verzekerden, nu en in de toekomst. Verduurzaming van de zorgsector is nu nodig om in de toekomst passende zorg veilig te stellen.

1.2 Waarom een ZN-visie op de rol van zorgkantoren en zorgverzekeraars bij de verduurzaming van de zorgsector?

De verduurzaming van de zorgsector is al begonnen. Dit wordt een langjarige, complexe transitie waarin de zorgsector vele obstakels zal moeten overwinnen. De hele

¹ [Kader Passende zorg | Advies | Zorginstituut Nederland](#)

² [Green Deal Samen werken aan duurzame zorg | Greendeals](#)

³ [Verregaande samenwerking in historisch integraal zorgakkoord | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl](#)

zorgsector en deze transitie wordt uiteindelijk bekostigd door belastinggeld van burgers en premiegeld van verzekerden. Zorgkantoren en zorgverzekeraars willen dat de verduurzaming van de zorgsector zo efficiënt en vlot als mogelijk verloopt. Om bij te dragen aan een gecoördineerde en doelgerichte transitie, willen zorgkantoren en zorgverzekeraars heldere en consistente ambities en acties voor de verduurzaming van de zorgsector uitdragen. Zorgkantoren en zorgverzekeraars nemen deze rol zeer serieus, want zij realiseren zich dat dit hun grootste kans is om een positieve impact te maken op een duurzamere wereld.

In dit document geven de zorgkantoren en zorgverzekeraars hun visie op hun rol bij de verduurzaming van de zorgsector, binnen het kader van de doelstellingen en afspraken zoals overeengekomen in de Green Deal Duurzame Zorg 3.0. Deze ZN-visie Verduurzaming Zorgsector sluit aan bij eerdere standpunten van Zorgverzekeraars Nederland, zoals met name:

- onze overkoepelende visie Ambitie 2025 en onze missie "duurzame toegang tot zorg en een gezonder leven voor iedereen" ⁴
- de ZN-visies op Medisch Specialistische Zorg en Acute Zorg ⁵
- het Gezamenlijk Preventiestatement van Zorgverzekeraars en Gemeenten ⁶
- de ZN-visie De ggz in 2025. Vergezicht op de geestelijke gezondheidszorg ⁷
- de uitgangspunten achter het Landelijk inkoopkader langdurige zorg 2021-2023 ⁸
- de inzet van ZN voor passende hybride en digitale zorg ⁹.

Deze visie is bepalend voor de inzet en opstelling van ZN bij het maken van verduurzamingsafspraken op nationaal niveau, en voor de beoordeling van toekomstig beleid en wet- en regelgeving in de zorg. Dit document is ook richtinggevend voor de beleidsontwikkeling en acties van zorgkantoren en zorgverzekeraars ten aanzien van de verduurzaming van de zorgsector. Bij de overgang van ambities naar acties, kan het nodig zijn dat zorgverzekeraars onderling afstemmen hoe zij hun bijdrage leveren. Daarbij respecteren zorgverzekeraars en ZN uiteraard alle wettelijke begrenzingen, zoals die volgen uit onder andere de Mededingingswet.

1.3 Verduurzamen de zorgkantoren en zorgverzekeraars zichzelf ook?

Zorgkantoren en zorgverzekeraars zijn maatschappelijk betrokken organisaties die over de volle breedte van hun activiteiten duurzaam willen ondernemen. Zorgkantoren en zorgverzekeraars verduurzamen zichzelf en hun omgeving door bijvoorbeeld duurzaam beleggingsbeleid, sociaal debiteurenbeheer, participatie in lokale sociaal-

⁴ [Ambitie 2025 - Zorgverzekeraars Nederland \(zn.nl\)](#)

⁵ [Nieuwsbericht 'Toegankelijk houden medische zorg vraagt om veranderkracht' - Zorgverzekeraars Nederland \(zn.nl\)](#)

⁶ [Nieuwsbericht 'Gezamenlijk preventiestatement gemeenten en zorgverzekeraars' - Zorgverzekeraars Nederland \(zn.nl\)](#)

⁷ [Nieuwsbericht 'Gezamenlijke visie zorgverzekeraars op de ggz in 2025' - Zorgverzekeraars Nederland \(zn.nl\)](#)

⁸ [Inkoop van langdurige zorg - Zorgverzekeraars Nederland \(zn.nl\)](#)

⁹ [Thema 'Digitale zorg' - Zorgverzekeraars Nederland \(zn.nl\)](#)

maatschappelijke projecten, duurzaam werkgeverschap, en duurzame bedrijfsvoering (kantoorpanden en -benodigdheden, wagenparken, etc.). Meer informatie daarover is bijvoorbeeld te vinden via de websites van zorgkantoren en zorgverzekeraars.

1.4 Afbakening van de scope en begripsverheldering

In deze visie gebruiken we steeds de term 'verduurzaming van de zorgsector'. Daarmee bedoelen we het verkleinen van de milieu- en klimaatimpact van de zorgsector. Populair gezegd: het vergroenen van de zorg. We beperken ons binnen het ESG-paradigma dus tot de E van *environmental*.¹⁰

Ook gebruiken we vanaf nu steeds de term 'zorgverzekeraars'. Tenzij anders is vermeld, bedoelen we daarmee zorgkantoren en zorgverzekeraars. En met 'zorg' bedoelen we, tenzij anders is vermeld, steeds alle langdurige en curatieve zorg: zorg die verzekerd is op grond van de Wet langdurige zorg en de Zorgverzekeringswet.

De inzet van de zorgsector op thema's als preventie en digitalisering draagt in belangrijke mate positief bij aan de verkleining van de milieu- en klimaatimpact van zorgverlening. In deze visie gaan we echter niet expliciet in op onze inzet voor preventie en digitalisering, omdat die inzet al is opgenomen in andere standpunten (zie paragraaf 1.2).

In het volgende hoofdstuk geven zorgverzekeraars hun visie op hun rol bij de verduurzaming van de zorgsector: Hoe kijken zorgverzekeraars naar verduurzaming? Vanuit welke ambitie en uitgangspunten zetten zorgverzekeraars zich in voor de verduurzaming van de zorgsector? Welke aanpak en rolinvulling kiezen zorgverzekeraars? En welke acties staan zorgverzekeraars als eerste voor ogen?

¹⁰ Vaak ook aangeduid met ESG: environmental, social and governance sustainability ("groen, rechtvaardig en eerlijk").

2 Visie op de rol van zorgkantoren en zorgverzekeraars bij de verduurzaming van de zorgsector

*"Wij dragen bij aan de verduurzaming van de zorgsector door agenderen, aanjagen, faciliteren, en creëren van randvoorwaarden – binnen de grenzen van onze rol in het zorgstelsel – via zorginkoop en anderszins, in samenwerking met de zorgaanbieders, in onderlinge samenwerking en in samenwerking met overige (financiële) stakeholders."
– ZN-bestuur, november 2020*

2.1 Probleemstelling

Het verduurzamen van de zorgsector begint met minder zorg waar dat kan: gezondheidsbevordering en voorkomen dat mensen ongezond worden, gepast gebruik van zorg, en het tegengaan van verspilling in de zorg. En van de zorg die wel verleend blijft worden, moet de klimaat- en milieu-impact omlaag. De zorg is verantwoordelijk voor 7% van de CO₂-uitstoot, 13% van het grondstofverbruik en 4% van het afval in Nederland¹¹. Verschillende zorgaanbieders zijn bezig met verduurzaming, maar het zorgveld moet hier in de volle breedte mee aan de slag. Actie is urgent.

¹¹ [Het effect van de Nederlandse zorg op het milieu. Methode voor milieuvoetafdruk en voorbeelden voor een goede zorgomgeving | RIVM](#)

2.2 Ambitie

Zorgverzekeraars richten zich voor de verduurzaming van de zorgsector specifiek op de ambities voor CO₂-emissiereductie, circulair werken en vermindering van de milieubelasting van medicatie, zoals vastgelegd in de Green Deal Duurzame Zorg 3.0.

1. De zorgsector moet uiterlijk in 2050 klimaatneutraal zijn met als tussendoel 55% reductie in 2030. Eind 2026 (de looptijd van de Green Deal Duurzame Zorg 3.0) streeft de zorgsector naar 30% CO₂-reductie ten opzichte van 2018 op vastgoed en energie. Zorgverzekeraars hechten er belang aan dat de zorgsector zich uitdrukkelijk committeert aan dit kabinetsbeleid voor het realiseren van de wettelijke klimaatdoelstellingen die volgen uit wetenschappelijk onderbouwde internationale verdragen.
2. De zorgsector moet in 2030 50% minder primaire grondstoffen verbruiken dan in 2016, en zorg moet maximaal circulair verleend worden in 2050.
3. De zorgsector moet een vermindering van de milieubelasting van medicatie realiseren door verbeteringen in het inkopen, voorschrijven, verstrekken, gebruiken en afvoeren van medicatie.

2.3 Uitgangspunten

We hanteren de volgende uitgangspunten:

4. Zorgverzekeraars zetten zich ervoor in dat zorgaanbieders zo min mogelijk worden geconfronteerd met verschillende eisen en verwachtingen. Door te werken vanuit deze voor u liggende gemeenschappelijke visie op de verduurzaming van de zorgsector.
5. De zorgaanbieders zijn verantwoordelijk voor het verduurzamen van hun organisaties. Zorgverzekeraars zijn verantwoordelijk voor het stimuleren hiervan o.a. via hun zorginkoop. Zorgverzekeraars maken daarbij primair gebruik van normen/afspraken die volgen uit wet- en regelgeving en de Green Deal Duurzame Zorg 3.0. We vragen aan de overheid om te komen met wetgeving voor energieprestatienormen voor zorgvastgoed.
6. In de transitie naar een zorgsector met minimale impact op klimaat en milieu, blijven toegankelijkheid, kwaliteit en betaalbaarheid van zorg voorop staan. Zorgverzekeraars zien schaarste in curatieve en langdurige zorgsectoren en hebben zorgen over de beschikbaarheid van zorg in de toekomst. Als er een conflict ontstaat tussen zorgplicht nakomen en verduurzaming bevorderen, dan moeten zorgverzekeraars op dit moment voorrang geven aan hun zorgplicht. Tegelijkertijd realiseren wij ons dat wij nu moeten inzetten op het verduurzamen van de zorgsector om een toenemende zorgvraag door klimaatverandering te beperken, de zorg toegankelijk te houden en ook in de toekomst te kunnen blijven voldoen aan de zorgplicht. Zorgverzekeraars streven naar het in samenhang benaderen van

passende zorg en duurzame zorg en geven voorrang aan opschalen van zowel passende als meest duurzame zorg.

7. Kennis over verduurzaming in de zorgsector moet verder worden ontwikkeld en laagdrempelig gedeeld binnen de zorgsector. Nederland moet hierbij ook leren van het buitenland: overal ter wereld staan zorgsectoren voor verduurzamingsuitdagingen. Zorgverzekeraars verzamelen actief samen met zorgaanbieders goede voorbeelden en stellen deze transparant aan de zorgsector beschikbaar.
8. De zorgsector moet efficiënt en vlot, maar niet overhaast, verduurzamen. Overhaaste verduurzaming of verduurzaming van niet noodzakelijke zorg en niet noodzakelijk zorgvastgoed, leidt tot slecht doordachte investeringen en onnodige kapitaalvernietiging.
9. Zorgverzekeraars sturen allemaal gelijktijdig op de afgesproken doelen en zorgen daarmee voor gelijkgerichtheid in de beweging, zowel op inhoud als op tijdlijn. De wijze waarop ze via hun inkooptarieven en contracten deze doelen belonen of stimuleren is zorgverzekeraar specifiek. Goede voorbeelden worden, rekening houdend met ACM-kader, voor dit doel gedeeld.
10. Verduurzaming, hoewel vaak kostenbesparend, leidt soms tot tijdelijk of blijvend hogere kosten van zorg. In lijn met de Green Deal Duurzame Zorg 3.0 (artikel 9) erkennen zorgverzekeraars dat er investeringen bestaan in verduurzamende innovaties en maatregelen die zich niet volledig, of pas na zeer lange tijd, terugverdienen. Het oplossen van dit bekostigingsvraagstuk vraagt betrokkenheid van alle partijen: zorgaanbieders, banken, de Rijksoverheid en zorgverzekeraars. Partijen starten een gezamenlijke lobby om aanspraak te maken op middelen uit het Klimaatfonds en vergelijkbare fondsen. Zorgverzekeraars hanteren voor het bekostigingsvraagstuk van de verduurzaming de volgende uitgangspunten:
 - We streven voor onze verzekerden naar het minimaliseren van het premieverhogende effect van verduurzaming;
 - Zorgaanbieders spreken eerst de beschikbare reserves aan, want die zijn in het verleden al voor toekomstige investeringen gevormd;
 - Daarnaast zijn de business cases van veel investeringen, mede gegeven het huidige niveau van de energiekosten, binnen de reguliere bedrijfsvoering van de zorgaanbieder sluitend te maken;
 - We sturen aan op een directe bijdrage van de overheid (vanuit het Klimaatfonds of andere vergelijkbare fondsen) aan het Zorgverzekeringsfonds en Fonds Langdurige zorg voor toekomstige (vastgoed) investeringen, waarbij deze bijdrage op een zo regulier mogelijke wijze, en niet via losstaande subsidies, aan zorgaanbieders ter beschikking worden gesteld;
 - Indien de eerdere punten niet toereikend zijn willen we de verduurzaming op een zo regulier mogelijke wijze bekostigen. En pas in dat laatste geval zou het dus

ook kunnen leiden tot de eventuele inzet van transitie­middelen en verhoging van de premie voor dit doel.

11. We streven ernaar dat de verduurzaming van de zorgsector een beperkte impact heeft op de onderlinge concurrentieposities tussen zorgverzekeraars.

2.4 Aanpak

12. Zorgverzekeraars willen graag een aanjager zijn in de verduurzaming van de zorgsector door middel van betrouwbare en daadkrachtige partnerschappen waarin zorgaanbieders concreet meetbare verduurzaming realiseren.
13. Afstemming over doelstellingen en bijbehorende aanpak tussen de verschillende betrokken partijen is noodzakelijk. De vruchtbare samenwerking die sinds 2018 binnen de Green Deal Duurzame Zorg 2.0 is ontstaan, willen zorgverzekeraars in de Green Deal Duurzame Zorg 3.0 meer resultaatgericht voortzetten en uitbouwen.
14. De transitie naar duurzame zorg moet plaatsvinden over de volle breedte van de zorgsector. Om deze zo efficiënt mogelijk te laten verlopen, vinden de zorgverzekeraars dat de focus in eerste instantie moet worden gelegd daar waar de grootste impact te halen is.
15. Zorgverzekeraars willen voor alle zorgsectoren met de betreffende zorgbranches komen tot een top 3 van impactvolle verduurzamingsinitiatieven inclusief bijbehorende interventies en doelen tot en met 2026. Het is belangrijk om relevante en op korte termijn haalbare verbeteringen te realiseren, om zo ook ervaring op te doen met samenwerking ten aanzien van verduurzaming.
16. Per zorgsector leggen betrokken partijen conform de Green Deal Duurzame Zorg 3.0 nadere afspraken vast in uitvoeringsplannen. Zorgverzekeraars vinden dat partijen bij die uitvoeringsplannen ook oog moeten hebben voor de doelen voor de middellange (2030) en lange termijn (2050) en niet alleen voor de korte termijn (t/m 2026: de looptijd van de Green Deal Duurzame Zorg 3.0).
17. Zorgverzekeraars willen de totstandkoming van CO₂-routekaarten voor de verduurzaming van het vastgoed bevorderen, en gaan zo nodig daarover met zorgaanbieders in gesprek. Zorgverzekeraars adviseren daarbij het volgende:
 - Bekijk verduurzaming van het zorgvastgoed niet losstaand, maar integraal. Een strategisch gefundeerd zorgvastgoedplan koppelt de vastgoedbehoefte aan de visie op de toekomst van de zorg in de regio, de zorgstrategie en overige te verwachten ontwikkelingen op langere termijn. Toekomstbestendigheid wordt bij de beoordeling van grote investeringen meegenomen. Hiervoor ontwerpen zorgverzekeraars een uniform handelingskader en proces.
 - Omdat de zorgstrategie veel onzekerheden kent, sturen zorgverzekeraars aan op denken in scenario's en flexibiliteit, ook in de bouwplannen.
 - Denk ver vooruit: Focus niet alleen op 2030, maar vooral ook op 2050 om spijtinvesteringen te voorkomen.

- Maak gebruik van natuurlijke (vervangings)momenten voor grote investeringen als onderdeel van het lange termijnplan.
- Bouw modulair/flexibel en zo circulair mogelijk als antwoord op een snel veranderend zorgveld: besluiten over vastgoed hebben impact op een termijn van 20 tot 60 jaar, terwijl de tijdshorizon voor de zorgstrategie doorgaans veel korter is.

18. De zorgsector moet snel toewerken naar een adequate monitoring van verduurzamingsprestaties en een sluitende CO₂-boekhouding in de waardeketen. Een dergelijke monitoring en boekhouding moeten borgen dat zorgverzekeraars en zorgaanbieders als partners in de zorgwaardeketen hun voetafdrukken in beeld krijgen, en als sector gezamenlijk de bijdrage aan de Nederlandse klimaatdoelstellingen zichtbaar kan maken. In lijn met de afspraken in de Green Deal Duurzame Zorg 3.0 ontwikkelen zorgaanbieders en zorgverzekeraars gezamenlijk één set aan verantwoording- en rapportageformats om te kunnen voldoen aan aanstaande Europese verplichtingen om te rapporteren over verduurzamen van de zorg, zoals de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD).

19. Zorgverzekeraars vinden dat de zorgsector aanspraak moet maken op een evenredig aandeel van de middelen in het Klimaatfonds en vergelijkbare fondsen, en vragen hiertoe een actie van het Ministerie van VWS richting het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Zorgverzekeraars vragen het Ministerie van VWS tevens om de NZa in het voorjaar van 2023, in afstemming met belanghebbenden, meer duidelijkheid te laten geven over de vraag hoe aanvullende middelen op een goede manier voor de verduurzaming van de zorgsector kunnen worden ingezet – zoals uit het Klimaatfonds t.b.v. zorgvastgoed, maar wellicht ook uit andere bronnen voor andere doeleinden dan het verduurzamen van vastgoed.

2.5 Invulling van de rol van zorgverzekeraars

Zorgverzekeraars zien voor zichzelf vijf manieren waarop zij hun rol bij de verduurzaming van de zorgsector willen invullen:

- *Agenderen:*
Zorgverzekeraars voeden (en initiëren indien nodig) het politieke en bestuurlijke debat over verduurzaming in de zorg. Doel is om tot gezamenlijke antwoorden te komen op de systeemdilemma's die de verduurzaming met zich meebrengt. Agenderen is dus gericht op 'de beleidswereld': de politiek, de publieke opinie en de overheid.
- *Bewust maken:*
Zorgverzekeraars willen bevorderen dat hun medewerkers en hun verzekerden zich bewust zijn van het feit dat zorgverlening een klimaatimpact heeft en dat iedereen iets kan doen om de zorgsector te helpen verduurzamen. Zorgverzekeraars zullen

verzekerden nadrukkelijker bij het thema duurzaamheid betrekken, bijvoorbeeld door met hen informatie te delen over de klimaat- en milieu-impact van de zorgsector, de impact op milieu van verschillende behandelvarianten en de resultaten van de verduurzaming. Daar waar nodig geven zorgverzekeraars in gesprekken met achterblijvende zorgaanbieders en leveranciers aan dat ze duurzaamheid belangrijk vinden en vragen naar hun beleid, doelen en acties op gebied van duurzaamheid. Bewustzijn is noodzakelijk om tot gedragsverandering te komen.

- *Ondersteunen:*

Zorgverzekeraars ondersteunen de verduurzaming van de zorgsector via kennis en middelen, om zorgaanbieders te inspireren en motiveren om met verduurzaming aan de slag te gaan.

- *Kennis:* concrete, effectieve initiatieven in het veld ophalen en helpen deze groter te maken. Bijvoorbeeld door initiatieven te delen als 'best practice' in de sector en tussen zorgverzekeraars.
- *Middelen:* de uitgangspunten voor bekostiging, zoals toegelicht bij paragraaf 2.3 onder punt 10, zijn voor zorgverzekeraars leidend bij de verdere invulling en vormgeving van het bekostigingsvraagstuk van de verduurzaming van de zorgsector.

- *Aanjagen:*

In de 1-op-1 relatie met een zorgaanbieder of leverancier zetten zorgverzekeraars in op verduurzaming. Onder andere, maar niet alleen, via de zorginkoop en het zorginkoopbeleid. De aanjagende rolinvulling dient gebalanceerd te worden ingevuld, rekening houdend met andere wettelijke verplichtingen (met name zorgplicht jegens verzekerden) en beperkingen (zoals Mededingingswetgeving).

- *Verbinden:*

Zorgverzekeraars vinden dat de regisseursrol op de verduurzamingstransitie van de zorgsector bij de minister van VWS ligt. Zorgverzekeraars zien zichzelf als een verbinder tussen het landelijke zorgbeleid en de lokale zorgpraktijk, en zijn in die verbindende rol overal in de zorg aanwezig. Vanuit deze positie voelen zorgverzekeraars zich verantwoordelijk om te helpen bewaken dat de verduurzamingstransitie van de gehele zorgsector in goede banen blijft lopen.

3 Aanzet tot acties

Zorgverzekeraars gaan op basis van de Green Deal Duurzame Zorg 3.0 en uitgaande van deze visie in de komende periode in een plan van aanpak verder invulling geven aan hun rol bij de verduurzaming van de zorgsector.

Daarnaast gaan zorgverzekeraars zich inspannen om voor alle zorgsectoren met de betreffende zorgbranches te komen tot een top 3 van verduurzamingsdoelen inclusief maatregelen tot en met 2026 om op korte termijn daadwerkelijke verbeteringen te realiseren. Deze top 3 is uiterlijk 1 maart 2023 bekend en alle zorgverzekeraars benoemen deze in hun inkoopbeleid 2024.

Het is bekend dat de belangrijkste bronnen van CO₂-uitstoot in de zorgsector (als graadmeter voor de bijdrage aan klimaatverandering) bestaan uit energiegebruik in gebouwen, reisbewegingen en medicijnen^{12;13,14}. De omvangrijke afvalstroom vanuit de zorgsector (als graadmeter voor de mate waarin circulair werken kan worden verbeterd) bestaat voor een belangrijk deel uit reduceerbare afvalstromen van incontinentiemateriaal, plastic, papier en karton. Het circulariteitsverbeterpotentieel zit voor een groot deel ook in het gedrag van alle mensen die op een of andere manier betrokken zijn bij zorgverlening.

Dit leidt voor zorgverzekeraars tot vier focuspunten (ons 4-G-model):

- Groene Gebouwen: verduurzaming van het vastgoed en verbeteren van de energie-efficiëntie en circulariteit van installaties
- Groen Gedrag en Gepaste Zorg: elimineren van onnodige zorg, en verbeteren van circulair werken in de zorg
- Groene Geneesmiddelenketen: meer aandacht voor klimaat- en milieu-impact bij de productie (via inkoop preferente middelen), het voorschrijven, verstrekken, gebruiken en afvoeren van medicatie
- Groen Gaan: verminderen van het aantal reisbewegingen onder andere door inzet van telemonitoring/ ehealth, en het verminderen van het aandeel fossiele brandstoffen

¹² Een stuur voor de transitie naar duurzame gezondheidszorg – Kwantificering van de CO₂-uitstoot en maatregelen voor verduurzaming. Gupta Strategists 2019

¹³ De inhaalrace naar duurzame zorg – Hoe VWS en zorgverzekeraars de gangmakers kunnen worden in de verduurzaming van de zorg. Gupta Strategists 2022.

¹⁴ [Het effect van de Nederlandse zorg op het milieu. Methode voor milieuoetafdruk en voorbeelden voor een goede zorgomgeving | RIVM](#)

Zorgverzekeraars willen de beschreven rollen *agenderen, bewust maken, ondersteunen, aanjagen* en *verbinden* op een gebalanceerde manier inzetten om in samenwerking met de partners van de Green Deal Duurzame Zorg 3.0 in de uitvoeringsplannen de juiste focuspunten aan te brengen.